

ҚҰРЫЛЫС ЖӘНЕ СӘУЛЕТ

ХБК «ҚАЗАҚ БАС
СӘУЛЕТ-ҚҰРЫЛЫС
АКАДЕМИЯСЫ»
КАМПУСЫНЫҢ ГАЗЕТИ

2009 ж. 25 қыркүйектен
бастап шығады

Қаңтар № 1 (85)
Январь 2017

СТРОИТЕЛЬСТВО И АРХИТЕКТУРА

Білім – адамзаттың терең және үйлесімді дамуын бекітетін құралдардың бірі. Әрбір тарихи кезеңде, қоғамда туындаған талаптарға сай келешек ұрпаққа берілетін білімнің мәніне жаңа сипат беріліп, жаңа ұстанымдар қарастырылуда. Жан-жақты білімді, дарынды, талантты маманды қалыптастыру бағытындағы білім беру мәселесі мемлекеттің басты назарында.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ- ӘДІСТЕМЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

ды ендіру және ғалымдар мен алдыңғы қатарлы ғылыми ұйымдар арасындағы екіжақты тиімді байланыстарды орнату болды. Спорт саласы бойынша спорттың пайдасы мен даму болашағын еліміздің түпкірінен мамандар келіп қатысып, талқылады.

Конференцияға қатысушылар өзара пікірлерімен алмасты. Баяндамалары халықаралық ғылыми-

әдістемелік конференция материалдары жинағына енді.

Осындай жыл сайынғы өткізіліп тұратын ғылыми-әдістемелік конференциялар тарихымызды танып білуге, жас ұрпақтың егемен ел атануына тірек болатын және болашақты бағдарлауда үлкен көмегін тигізеді.

*Ж. Т. Көбенқұлова
ЖЖФДФ проф.ассистенті*

Осы мақсатта Жалпы жаратылыстану ғылыми дайындық факультетінде 2017 жылдың 19 қаңтарында «Ғылым мен білімнің заманауи концепциялары» атты жыл сайынғы халықаралық ғылыми-әдістемелік конференциясы болып өтті.

Конференцияның мақсаты – білім мен ғылым беру саласындағы инновациялық тәжірибені жаңарту: Қазақстан

ғалымдарымен байланыс, ғылым нәтижелерімен тәжірибе алмасу, ғылыми-әдістемелік инновацияны тәжірибеге енгізу.

Конференция жұмысы 3 бағытта жүріп, секциялық жұмыстар бойынша жүргізілді: «Ғылыми зерттеулердің өзекті мәселелері»; «Білім жүйесіндегі инновациялар мен оқу процесін ұйымдастыру»; «Дене шынықтыру мәдениеті мен спорт».

Аталған бағыттар бойынша конференцияға Қазақстан Республикасы жоғары оқу орындарының оқытушы-ғалымдары, Россия, Қырғызстан Республикасы университетінің профессорлары қатысып, тәжірибелерімен бөлісті. Конференцияда білім мен ғылымның заманауи әдістері мен технологияларын қолданудың жаңа үрдістері талқыланды. Инновациялық технологиялар-

ДЕНЬ ОТКРЫТЫХ ДВЕРЕЙ или ФСТИМ встречает ШКОЛЬНИКОВ

18 января 2017 г. в стенах КазГАСА прошел День открытых дверей, на котором абитуриенты и их родители смогли увидеть академию изнутри, задать интересующие их вопросы.

Наши студенты с энтузиазмом отнеслись к этому мероприятию. Они провели экскурсию со школьниками по академии, рассказав о каждом факультете и каждой специальности. Студенты максимально развернуто и интересно ответили на вопросы абитуриентов. Преподаватели факультетов оказали студентам содействие в проведении этого мероприятия.

Экскурсия прошла на «ура». Многие школьники в тот же день изъявили желание учиться в академии. Абитуриенты задавали конкретные вопросы о процессе подачи документов, подготовительных курсах, новых образовательных программах и возможности трудоустройства выпускников.

Если кто-то из абитуриентов не смог посетить День открытых дверей, то они могут найти всю интересующую информацию на сайте КазГАСА, а если вопросы останутся, то задать их можно в онлайн-формате на этом же сайте, получить ответ от квалифицированных работников, а также при необходимости позвонить в администрацию университета, где им все обстоятельно разъяснят.

Мы надеемся, что День открытых дверей прошел для абитуриентов весело и познавательно. И, конечно, желаем всем удачи при сдаче ЕНТ!

*Дайана Жалгасова
стр.гр. ПСМИК-16-4*

Студенты постоянно задают одни и те же вопросы: «Зачем изучаем данный предмет?», «Где может мне это пригодиться?»

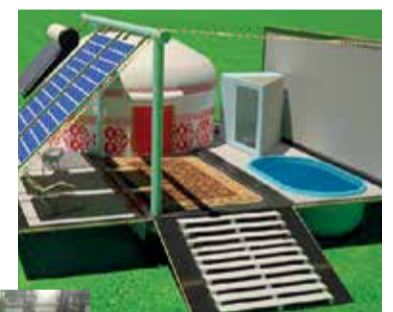
Как свидетельствуют опыт и проведенные исследования, эффективность профессиональной подготовки может быть обеспечена вовлечением студентов в познавательно-творческую деятельность. Потребность общества в новых решениях и качественно-новых специалистах, владеющих фундаментальными основами знаний и практикой научного творчества, соответственно с каждым годом будет возрастать.

Учитывая эти обстоятельства, на занятиях по дисциплине «Математика» введен метод проектов, в котором каждый студент (или группа студентов) проектирует по своему усмотрению жилые или промышленные здания или дом, в котором хотели бы жить. В процессе работы студенты выступают в качестве проектировщиков и заказчиков. Такой творческий труд раскрывает потенциальные возможности каждого, помогает овладеть суммой знаний, умений и навыков, необходимых для профессиональной мобильности в условиях рынка труда, а также более полно раскрывает представление о выбранной профессии.

При защите проектов акцент ставится на: определение площадей и объемов, выбор материалов и конструкций, расчет устойчивости, разработку и изготовление

МЕТОД ПРОЕКТОВ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ СТУДЕНТОВ

макетов. Вот где необходимо знание функций, понятие производной функции, определенного интеграла и т.д., а также умение работать с научной литературой, обрабатывать статистические данные, строить графики произ-

водной функции, анализировать графики функций, делать выводы, оценивать рентабельность своего проекта.

Реализуя данный метод, наблюдается формирование у студента:

- культуры мышления (способность управлять умственными процессами и накапливать знания);
- культуры логики (способность правильно излагать свои мысли и правильно делать выводы);
- культуры интеллектуальной (способность управлять мыслями и контролировать их).

Большое значение в творческой деятельности имеет непре-

рывность творческого процесса. Практика показывает, что она вызывает огромный интерес к конкретно выполняемой работе, активизирует познавательную деятельность, при её выполнении

возникают проблемные ситуации, которые можно решить путем вовлечения специалистов или же на старших курсах продолжить работу более углубленно с учетом специализации.

Похожие актуальные темы, а их было немало, рассмотрены на Международной научно-методической конференции «Современные концепции науки и образования» Факультета общей естественной научной подготовки, в которой активное участие приняли ППС факультета и преподаватели из разных вузов СНГ.

*Д.К. Сыдыкова,
к.т.н., ассоц. профессор
ФОЕНП*

ЗА ДОСТИГНУТЫЕ УСПЕХИ

В создании благоприятных и комфортных условий для осуществления трудовой деятельности профессорско-преподавательского состава и сотрудников, эстетическое оформление и поддержание чистоты и порядка в помещениях, за стремление укрепить и повысить имидж структурного подразделения и корпорации в целом,

По итогам предновогоднего конкурса на лучшее оформление помещений корпорации объявлена благодарность за занятое первое место: Факультету строительных технологий, инфраструктуры и менеджмента, Издательский Дом «Строительство и Архитектура»; за занятое второе место: Факультету общей естественно-научной подготовки, Службе комендантов; за занятое третье место - Факультету общего строительства, Факультету дизайна.

Объявлена благодарность отделам:

Офису Регистратора – первое место, Финансово-экономическому отделу – второе место, Методическому совету, Учебно-методическому объединению, Здравпункту – третье место.

Помощник
проректора по ВСиСВ
Д.Х. Раисова

Как начинается 2017 год: сессия, практика, Универсиада

С наступлением Нового 2017-ого года у студентов много забот. Студенты бакалавра сдают сессию. Для некоторых эта сессия самая первая. Я, как первокурсница, могу сказать, насколько волнительны были эти дни. Это то самое время, когда ты живешь от одного экзамена до другого, потому что сейчас важнее своей итоговой оценки не представляешь ничего. Все мы стараемся увидеть хорошие результаты нашего труда и знания во время сессии.

Но не всегда это нам удается, но не стоит унывать. Если не получилось сейчас — старайся, потом все обязательно получится. Мы должны помнить, что итоговый результат нашей работы прямо пропорционален затраченному нами труду.

У выпускников старших курсов начинается практика. Думаю, этого момента ждали и ждут многие, ведь кому не хочется опробовать свои знания в практике. Знания, полученные в стенах нашей академии, которые в будущем времени принесут нам много пользы. От всей души хотелось бы пожелать выпускникам удачной практики, которая обеспечит их надежными рабочими местами!

Для кого-то этот год такой же, как и остальные; для кого-то он совершенно новый. Благодаря 28-ой Всемирной Зимней

Универсиаде-2017 многие студенты могут опробовать себя в волонтерской деятельности на одном из самых масштабных мероприятий не только для Казахстана, но и для других стран. Каждый желающий мог подать заявку, но прошли не все студенты. И я очень рада за прошедших отбор студентов, которых встретят иностранных гостей в прекрасной южной столице нашего государства.

Этот год ознаменован многими крупными событиями. Самыми обсуждаемыми являются предстоящая Универсиада-2017 и выставка EXPO-2017. Мы запомним этот год надолго. Но для всех нас он является одним из многочисленных шагов, которые нам еще предстоит сделать в этой жизни. И я желаю удачи всем студентам, преподавателям и работникам КазГАСА! Я очень надеюсь, что этот год даст вам весь максимум положительных эмоций и счастливых событий!

Айман Жалғасбаева
ст. гр. ПСМИК-16-4

Благотворительная ярмарка в поддержку детей-сирот

2 декабря 2016 года в КазГАСА прошла благотворительная ярмарка в поддержку детей-сирот. Все вырученные средства были направлены на приобретение подарков для нового года.

Активное участие в организации благотворительной ярмарки приняли студенты Факультета архитектуры. Совместными усилиями все постарались привлечь к участию в добром деле как можно больше людей.

Особых ограничений для участников ярмарки не было, поэтому каждый мог принести свое изделие и выставить его на продажу. Это выпечка, handmade - украшения, а также различные рисунки, открытки, закладки и т.д., которые студенты сделали своими руками.

Главная цель проведения мероприятия - помощь благотворительному фонду «G38», организованному студентами г.Алматы, в котором принимают участие представители 38 ВУЗов г.Алматы. Их благотвори-

тельная акция проходит под названием «Charity wish tree» в Мега, где стоит большое дерево желаний, состоящее из лепестков с желаниями детей-сирот на новый год.

Поэтому студенты КазГАСА во главе со студентом Факультета Архитектуры Темирланом Устемировым не остались равнодушными к этой акции доброты, собрав на ярмарке 71 350 тенге. Все деньги потрачены на подарки для детей.

Р.А. Атагулова
ассист. проф. Факультета
архитектуры

70 ЛЕТ ЮНИСЕФ ДЛЯ КАЖДОГО РЕБЕНКА

21 декабря в Центральном государственном музее Республики Казахстан в Алматы наградили победителей творческого конкурса «70 лет для каждого ребенка», приуроченного к 25-летию Независимости Республики Казахстан и 70-летию ЮНИСЕФ.

Проект, инициированный Детским фондом ООН (ЮНИСЕФ) и Казахстанской национальной федерацией клубов ЮНЕСКО был направлен на продвижение главных идеалов и принципов ЮНИСЕФ в области обеспечения прав детей, поощрение развития детского творчества через разнообразие форм художественного самовыражения.

Уделяя особое внимание выявлению и поощрению талантливых детей, организаторы проекта поставили задачу донести до каждого юного гражданина важность построения мирного общества, основанного на ценностях добра и толерантности.

Для Центрального государственного музея Республики Казахстан стало доброй традицией в рамках культурно-образовательной деятельности наряду

с выставками профессиональных художников проводить выставки детского творчества.

На выставке были представлены 70 художественных работ детей-призеров из разных уголков страны, принявших участие в конкурсе «70 лет для каждого ребенка». Во время мероприятия состоялось награждение победителей данного конкурса, чьи работы признаны лучшими из 500 участников по четырем номинациям: «Права ребенка», «Казахстан, дружественный к ребенку», «ЮНИСЕФ за мир для детей» и «Лучший видео ролик». Финалистами проекта стали учащиеся лицея при Казахской головной архитектурно-строительной акаде-

мии. Жюри определило победителей – это Елизавета Копыткова (8 кл.), Рената Жандосова (8 кл.), Александра Горбаткова (8 кл.), Раиса Варзаниди (8 кл.), Аружан Каукова (9 кл.).

Ребят поздравили представители государственных органов, международных структур и творческой интеллигенции, вручив Дипломы победителей и ценные подарки.

Во время мероприятия состоялось открытие выставки и презентация альбома «Дети Казахстана – дети Мира» с лучшими работами финалистов проекта.

Р.Н. Маусариева
координатор Клуба ЮНЕСКО
лицея при КазГАСА

Қазақстан Республикасының тәуелсіздігінің 25 жыл мерекесі елімізде кенінен аталып өтті. Ежелден еркіндікті аңсаған азат халқымыз үшін бұл ұлы мереке болды. Қазақстан, тәуелсіз мемлекет ретінде, дүние жүзіндегі барлық елдерге түгелдей дерлік танылды. Қазақ елі өзінің болашағымен қатар өткен жолына, тарихына да жаңа көзқараспен баға беретін, саралайтын мол мүмкіндік алды. Бұрын жалпы жұртқа белгісіз болып, көмескі қалған тарих беттері жаңа қырынан қайта ашылды. Кеңестік үкіметтің ұстанған солақай саясатының арқасында қанша ұрпақ өзінің туған өлкесінің тарихын жете білмей, туған жер киесін түсінбей өсті?

Сол ұрпақтардың біреуі өзім екенімді, өткен жазда туған елге барған сапарымда түсіндім. Тәуелсіздік арқасында жылдан-жылға құлашын кеңге салып, қаршындап дамып келе жатқан туған елді көріп қуанышты күйде болдым. Тарихи ескерткіштерді, мұражайларды аралап, кезінде балалықпен мән бермеген көптеген жәйттерге басқаша көзбен қарап, туған жер тарихына, ата-баба рухына бас иідім.

Атырау жері тұнып тұрған тарих. Республикалық дәрежедегі маңызы бар, мемлекет қарауындағы ескерткіштердің өзі мыңнан асады. Атақты ақын, батыр Махамбет Өтемісұлының мазары, Жұбан мавзолейі, Ақмешіт, Дүйсеке мешіті, Аралтөбе қорымы, Асалы-Көкөтай, Құдайберген кесенесі, Мұрат Мөңкеұлының мазары тағы-тағы көптеген ескерткіштер бар.

Осылардың ішінде, Атырау жері ғана емес, жалпы Қазақ даласындағы ең көне тарихи орындардың бірі болып табылатын Сарайшық қаласы да бар.

Көне Сарайшық қаласы Атырау облысының орталығы, Махамбет ауданы, Сарайшық селосынан 50 км жерде орналасқан. Бұрынғы өткен тарих ұмытылмас үшін 1999 жылы «Хан Ордалы Сарайшық» атты мемориалдық кешен тұрғызылды. Кешеннің құрылысы, оның жобалануы Атырау облысының сол кездегі әкімі Иманғали Тасмағамбетовтың тікелей қолдауымен және басшылығымен жүргізілген. Кешеннің жалпы аумағы 6552 шаршы метр. Кешенде үш ғимарат бар.

1. «Хандар Пантеоны» ғимараты. Бұл ғимараттың биіктігі 17 метр, 8 қабырғасы бар. Ортасында «Әулие ағаш» аталып кеткен алма ағашы тұр. Қабырғалардың арасына Сарайшықта жерленген жеті ханға арналып құлпытастар қойылған. Бұл құлпытастарға, қара мраморға жазылған хандардың аттары мен олардың хандық құрған жылдары ойып жазылған.

2. Мешіт ғимараты. Мешіттің ұзындығы 13 метр, ені 6,5 метр. Мешіттің іші толықтай жасақталған. Михраб, Мінбарлар, құран кітаптары қойылған. Мешіт ішінде азан шақыратын техникалық құралдар да бар. Жұма намазы осында өтеледі.

3. Мұражай ғимараты. Мұражай ішіне көне қаланың қазба жұмыстары кезінде табылған археологиялық және палеонтологиялық тарихи жәдігерлер қойылған. Барлығы 4047 экспонат бар. Жыл өткен сайын Сарайшық тарихына қызығушылар артып келеді екен. Жылына 12000-14000-ға жуық адам келсе, оның 5000-нан 8000-ға жуығы шет елдерден келушілер.

Мұражай директоры - Молдаш Сәрсенғалиұлы Бердімұратов, ол осы қызметті кешен құрылғаннан бастап жасап келеді екен. Көне қалаға виртуалды саяхатты да осы кісі жүргізеді. Қазақ, орыс, ағылшын тілінде еркін

сөйлейтін Молдаш ағаға ешқандай тілмаш та керек емес. Сарайшық тұралы Молдаш Сәрсенғалиұлының өз аузынан естіген хикаяларды баяндап берейін.

Сарайшық қаласы Моңғол тегімен байланыстырылады. Ол Сарайджук деп аталған. Сарай - Джук (түрікше сарай - аула, орда, моңғолша жүк- кішкентай, яғни Кішкентай Орда, басқаша атаулары: Сар-Учуг, Сарайчук, Сарайчик, Хан Үйшігі, Кішкентай Сарай) - қазақ хандығының алғашқы орталығы, Ноғай Ордасының астанасы, Алтын Ордадағы алғашқы сауда орталығы болған қала.

сүрген ақын Шығияз Шанайұлының қалдырған дерегі бойынша, Сарайшықта Сартақ, Берке, Тоқтақия, өз Жәнібек, Қасым хандар және ноғай хандары Ысмайыл мен Ораз жерленген.

Тарихшылардың пайымдауынша, 1395 жылы Сарайшық көптеген Алтын Орда қалаларының тағдырына душар болып, Темір әскерлерінің талқандауына ұшыраған. Бірақ та XV ғасырда қайта құрылды және Ноғай Ордасының хан резиденциясы болды. XVI ғасырдың соңына дейін хан резиденциясы болып келген ол

- Египетте, екіншісі - Қазақстанда. Кесенің салмағы бір бет қағаздан да жеңілірек, бірақ ол салмағымен емес, қасиетімен қызықтырған: ыдысқа у құйсаң ол түсін өзгертеді. Сарайшық мұражайының директоры Молдаш Бердімұратов ертеде мұндай ыдыстан тек қана ханның тұқымдары ішкен, ең алдымен, бұл ыдыс чингизидтердің біреуіне тиесілі болған деп түсіндірді. Сол кездері ханның ұрпақтарын жиі уландыруға тырысқан, сол себептен де осындай ыдыстар қарастырылған. Молдаш Бердімұратов ыдыстың құрамы қазіргі заманғы ғалымдарға түсініксіз

табытқа салып, алтын қайығымен қосып жасырын жерлеген. Содан бері 500 жыл өтсе де жерленген жер әлі белгісіз екен.

1929 жылы Лондоннан саяхатшылар келіп, Сарайшықтан өлдебір қайық тауып алыпты. Бірақ ол шегелері ғана алтын, ханның өзіне жасалған қайық екен. Мұражай директоры Молдаш Бердімұратов:

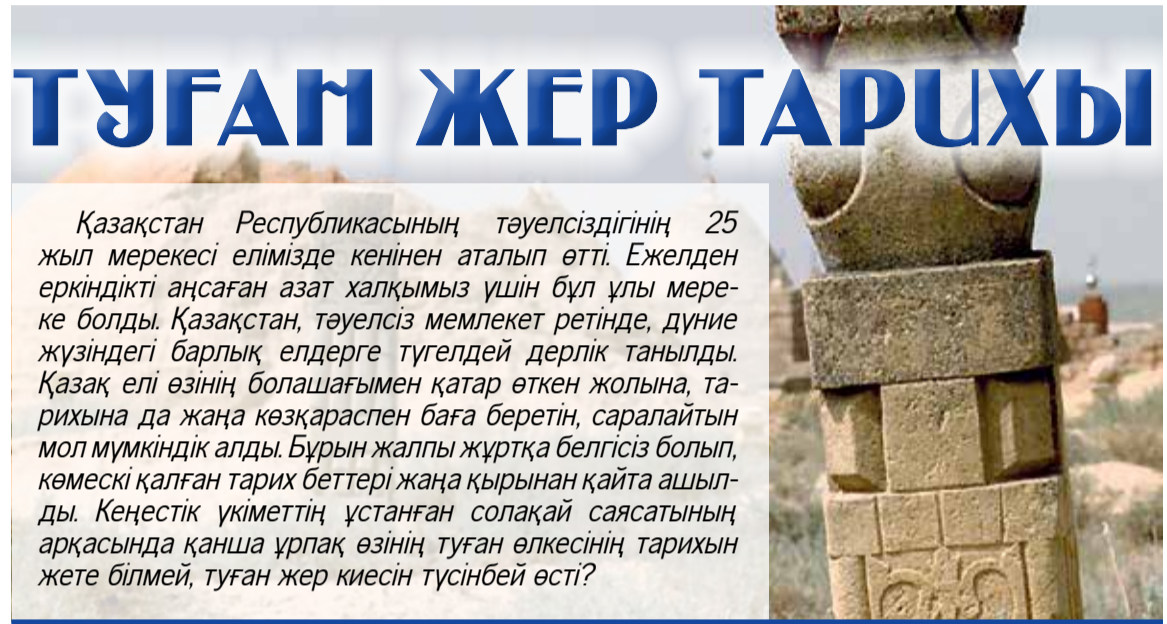
– Менің әлі алтын қайықты табуым деген үмітім бар дейді. Шыңғыс ханның ұрпақтары - төрелер жерленген мазар таптым, ол - Сарайшықтан алыс емес. Менің болжауым бойынша қайық сол жерде, бірақ қазба жұмыстарының тоқтатылғанына 6 жыл болды. Мұражай директоры Молдаш Бердімұратов өз арманымен бөлісті, ол ескі қала орнын аспан астындағы ашық мұражайға айналдырғысы келеді екен. Әрине ол үшін мемлекеттің қолдауы, үлкен қаржы керек.

Сарайшық қаласы әрдайым көршілес мемлекеттердің көз құрты болған. Бірінші рет Азияның ұлы қолбасшысы - Темірлан жаулап алса, әрі қарай орыс патшасы Иван Грозный толығымен қиратқан. Байлықты тонап, қаланы өртеген, тек қана қызыл кірпішті Мәскеуге жеткізген. Молдаш Бердімұратовтың айтуынша Қызыл алаңның кірпіші Сарайшық алаңындағы кірпішпен бірдей. Бұл сөзіне мұражай директоры Молдаш ағамыз - 2005 жылы Қазан қаласының 1000 жылдығын тойлаған татарлар сол кезде Қазан Кремлін мемлекеттік тарихи мұражай-қорық есебінде қалпына келтіргені белгілі. Қазан Кремлі ЮНЕСКО-ның әлемдік мұралар тізбегіне ендірілген. Қазан Кремлінде Татарстан Президентінің резиденциясы мен әкімшілік орталықтар орналасқан. Мәскеу Кремлі осы Қазаннан көшірілген (Қазанские соборы) деп те айтылады. Дегенмен, тарихи жазбалар Кремльдің Сарай-Батудан көшірілгенін айғақтайды. Кезінде Бағдаттан кейінгі әлемдегі бай қала атанған Сарайшықтың да өз Кремлі болғаны анық. Ал Мәскеудегі Қызыл алаңның осы Сарайшықтан көшірілгені күмән туғызбайды. Әрине, әлемдік тарихи-мәдени қорық, мұражай әрі Ресей президентінің арнайы резиденциясы саналатын Мәскеу Кремлінің тарихтың әр кезеңінде талай қалыптасуларды бастан кешіргені белгілі. Дегенмен, бұл алтын жалатылған күмбездер мен салтанатты сарайлардан тұратын қайталанбас сәулет-тарихи ансамблі, негізінен, 15 ғасырдың архитектуралық ескерткіштерінен тұратынын, әрі Жайық өзенінің бойына салынған Сарайшық сынды «Мәскеу Кремлі» де Мәскеу өзенінің жағасына салынғанын ескерсек, Кремльдің Сарай Батудан, ал Қызыл алаңның Сарайшықтан көшірілгені дау туғызбаса керек, - деп бірнеше дәлелдер келтірді.

Мұражай кешенін аралап көргенде бір керемет сезімде болдық. Жалпы қазақ жері мұраға бай, әлі ашылмаған сырлары мен қырлары көп құпия. Көптеген тарихи деректердің жарық көре алмай тұншығып келгенін Молдаш Сәрсенғалиұлы бізге анық айтып берді. Қазір тәуелсіздік заманы, көрем-білем деген жастарға жол ашық. Әр адам өз елінің мәдени тарихи ескерткіштеріне құрметпен қарап, өткенді бағалай білсе ғана болашақтың маңызы артады.

Тәуелсіздігіміз құтты болсын! Еліміз тыныш, аспанымыз ашық болсын! Көп ұлтты халқымыздың жарастығы мен ынтымақтастығы арта берсін!

Б.А. Ажғалиева,
ЖҚФ оқытушысы

Сарайшықтың тарихын үш дәуірге бөлуге болады. Басқы дәуірі - қаланың іргетасы және тұрғызылуы - X-XI ғ.ғ. деп саналады. XIII-XIV ғасырлары Еуропаны Орталық Азиямен, Қазақстанмен және Қытаймен байланыстыратын үлкен сауда орталығына айналды. Құлаған кезеңі - XV-XVI ғ.ғ.

1580 жылы орыс казактарынан талқандалып, түбегейлі жойылды.

Сарайшық қаласы ыңғайлы, яғни Еуропадан Азияға кірер жерде орналасқан. Бұл қала Азияға кіру кілті болған және осы қала арқылы Ұлы Жібек Жолы өткен. Қала керемет әдемі және дамыған болған, бұл жөнінде араб саяхатшысы Ибн

екенін айтады. Тарихи олжа Астана қаласының Ұлттық мұражайына тапсырылған.

Қазба жұмыстары кезінде 702 монета табылған, бұл Сарайшық тұрғындарының жеке валютасы болғандығын растайды және де қала сауда қорғаны болған дегенге де қосымша дәлел.

Алтын Орда кезеңі - Хандық Орда. Сарай-Джук - Алтын Ордадағы бірден-бір үлкен қала және қала халқы көп шоғырланған қала орталығы. Археологиялық тексерулерге қарап, Сарайшық - мәдениеті дамыған қала екенін білуге болады. Қалада өте сирек кездесетін су құбырлары және керамикалық көріздер жасалынды. Көне қала тұрғындары қолөнермен, балық, бақша және егін шаруашылығымен айналысты. Қала Шығыспен, Батыспен байланысатын стратегиялық бағыттағы үлкен сауда орталығы болды. Қала төңірегінде өзіне тән курортты орталығы болды, бұл жерге Орданың барлық атақты адамдары аң аулауға және балық аулауға келіп жүрді. Қаланы 1395 жылы Темірланның әскері талқандады.

Ноғай кезеңі - қала XV ғасырдың 30-40 жылдары құрылды. XV ғасырдың екінші жартысында (1490-шы жылы) Ноғай Ордасының саяси орталығы болды. Бұл жерде Ноғай Ордасының, кейіннен алғашқы қазақ ханының «Хан Ордасы» орналасты. XIX ғасырдың ортасында өмір

Баттуттың жазбалары дәлел бола алады. Ол Сарайджук қаласына 1334-ші жылы барған және өзінің «Өмірлік саяхат» атты кітабында «Мен бүкіл әлемді шарлап шықтым. Сарайшық Бағдаттан кейінгі ең үлкен қала екен. Ол жерде ханның мөлшерлемелері, төрт жалтыраған мешіт және көптеген қонақ үйлер орналасқан. Мені таң қалдырған бұл емес, су жіберу жүйесі. Сарайшықта су әрбір үйге өзі кіреді. Осыны көргеннен кейін мен шын мәнінде таң қалдым», - деп жазған.

1950 жылдары Сарайшықта қазба жұмыстарын жүргізген қазақ археологиясының атасы Әлкей Марғұлан қаланың қалыптасу кезеңін XII ғасырға телісе, көне шаһар орнына 1996 жылдан бері зерттеу жүргізіп келе жатқан экспедиция жетекшісі, белгілі археолог, профессор Зейнолла Самашов та осындай пікірде. Сарайшықтан көнеңің көзі жәдігерлер көптеп табылуда. Мәселен, 2001 жылы қазба жұмыстары кезінде археологтар ерекше кесе тауып алды. Әлемде бұндай кесе екеу ғана екен, біреуі

БЕСЕДЫ С ПОБЕДИТЕЛЯМИ

21 января 2017 года во Дворце спорта и культуры им. Б. Шолака в г. Алматы прошли «Беседы с Победителями» в рамках подготовки к 28-ой Всемирной зимней Универсиаде.

Инициаторами проекта выступили Кластерное Бюро ЮНЕСКО в Алматы и Государственный фонд «Дирекция по подготовке и проведению 28-ой Всемирной зимней Универсиады 2017 года в г. Алматы». В непринуждённой обстановке состоялась беседа именитых казахстанских спортсменов, обладателей олимпийских медалей по разным видам спорта, с подростками г. Алматы. Участники и победители мировых спортивных первенств рассказали о своем пути к успеху, главных ценностях спорта и

важности здорового образа жизни с юных лет.

В их числе известные спортсмены – Олимпийский чемпион по боксу 2012 г., Посол доброй воли ЮНЕСКО по спорту и Мэр атлетической деревни 28-ой зимней Универсиады Серик Сапиев, победитель Универсиады-2015 Дмитрий Баландин, чемпион мира по тэквондо-2014 и Посол 28-ой зимней Универсиады Аль-Фараби Давлетчин, 4-кратная Чемпионка мира по шахматам Жансая Абдумалик, бронзовый призер Олимпийских игр-2016 по боксу и

Посол 28-ой зимней Универсиады Дариға Шақимова.

ЮНЕСКО уделяет большое внимание продвижению физического воспитания среди молодежи. Укрепление студенческого спорта и проведение крупномасштабных спортивных мероприятий, как Всемирная Универсиада в Алматы, создает дополнительные возможности для реализации проектов, направленных на социальную интеграцию молодежи и формирование общечеловеческих ценностей - честности, справедливости, взаимоуважения, мужества, преданности и солидарности.

В беседе участвовали около 100 подростков из Клубов ЮНЕСКО Казахстана, в том числе и ребята из Клуба ЮНЕСКО лицея

при КазГАСА, у которых была возможность задать интересующие их вопросы и получить на них ответы от именитых спортсменов. Беседа получилась интересной и содержательной, участники получили много впечатлений и заряд позитивной энергии. Мероприятие завершилось автограф-сессией со

спортсменами. Ребятам была предоставлена информация о бесплатных спортивных секциях и открытых площадках в г. Алматы, где подростки смогут заниматься спортом.

*Р.Н. Маусариева
координатор Клуба ЮНЕСКО
лицея при КазГАСА*

УНИВЕРСИАДА-2017 – СКОРОСТЬ И ПОЛЕТ, ЭНЕРГИЯ И ЖАЖДА ПОБЕДЫ!

«Қанатыңды кең серпі!», что значит «Расправь свои крылья!» - слоган Универсиады-2017 призывает молодых спортсменов покорить высоты взрослого спорта. Любой логотип Универсиады должен содержать в себе образ латинской буквы U, являющейся обязательным элементом фирменной символики любого спортивного мероприятия, проводимого под эгидой FISU. Логотип зимней Универсиады 2017 года представлен в виде стилизованных крыльев и имеет четко выраженную динамичную форму: вверх слева направо, что означает рост, а также стремление к достижению вершин.

Универсиада (Universiade) – международные спортивные соревнования среди студентов, проводимые под эгидой Международной федерации студенческого спорта (FISU). К участию в соревнованиях допускаются студенты, аспиранты и выпускники предшествующего Универсиаде выпуска в возрасте от 17 до 28 лет. Название «Универсиада» происходит от слов «Университет» и «Олимпиада», упоминается также, как «Всемирные студенческие игры» и «Всемирные университетские игры». Каждые два года проводятся летние и зимние универсиады.

История студенческого спорта началась в 1905 году, когда в США прошли первые международные соревнования среди студентов. Международная федерация студенческого спорта официально была образована в 1949 году. Её происхождение связано с первыми Всемирными играми студентов, которые состоялись в мае 1923 года в Париже. Орга-

низатором студенческих игр выступил французский педагог и учёный Жан Петитжан, соратник Пьера де Кубертена.

В 1924 году на Международном спортивном конгрессе университетов в Варшаве было принято решение о создании Международной конфедерации студентов (МКС). За время деятельности МКС, вплоть до 1939 года, было проведено еще восемь игр.

Международная студенческая спортивная деятельность была прервана Второй мировой войной. Традиции возродились в 1947 году, когда создан Международный союз студентов (МСС) и его спортивный отдел, а позднее спортивный совет, провели зимние игры в Давосе (Швейцария), а летние – в Париже (Франция).

В 1948 году по предложению ряда европейских стран в Люксембурге была создана Международная федерация университетского спорта (FISU), которая официально обрела свой статус в 1949 году. Первый президент FISU Пауль Шлеймер, физик и математик из Люксембурга, руководил FISU 12 лет. Его сменил

Примо Небиоло, с которым связано активное развитие Всемирных универсиад и международного студенческого спортивного движения в целом. В 1999-2011 годах FISU возглавлял Джордж Киллиан. 9 августа 2011 года на заседании Исполкома FISU в г.Шеньчжэне (КНР) президентом FISU избран Клод-Луи Галлен. 8 ноября 2015 года в г.Лозанна (Швейцария) президентом FISU избран Олег Матыцин, президент Российского студенческого спортивного союза.

Казахстан участвует в Универсиадах с 1993 года. За эти годы приняты участие более 700 спортсменов, завоевано 125 медалей. 29 ноября 2011 года Международная федерация студенческого спорта объявила Алматы городом, принимающим

28-ю Всемирную зимнюю Универсиаду в 2017 году. Казахстан впервые среди стран СНГ проводит зимнюю Универсиаду.

Универсиада-2017 пройдет с 29 января по 8 февраля 2017 года. Оргкомитет по ее проведению возглавляет Заместитель Премьер-Министра РК Имангали Тасмагамбетов. Инициатором проведения в Казахстане зимней Универсиады в 2017 году является Федерация студенческого спорта РК как член Международной федерации студенческого спорта (FISU). Национальную Федерацию Казахстана возглавляет профессор Кайрат Закирьянов. В соревнованиях примут 2000 спортсменов из более чем 55 стран. На этот период будут задействованы 3000 волонтеров, в том числе зарубежных и из регионов страны. Ожидается приезд порядка 30 тысяч иностранных гостей и туристов. Ожидаемая телеаудитория составит 1 млрд в 80 странах мира. Общий операционный бюджет Универсиады оптимизирован в 2 раза и составляет около 17 млрд. тенге.

Соревнования Универсиады-2017 пройдут на 8 спортивных объектах по 12 видам спорта: фигурное катание, керлинг, хоккей с шайбой, шорт-трек, конькобежный спорт, горнолыжный спорт, фристайл, сноуборд, биатлон, лыжные гонки, лыжное двоеборье, прыжки на лыжах с трамплина. Это горнолыжный курорт «Шымбулак», спортивный комплекс «Медеу», Международный комплекс лыжных трамплинов «Сункар», Дворец спорта и культуры им.Б.Шолака, комплекс лыжных и биатлонных стадионов «Алатау», спортивно-развлекатель-

тельные комплексы «Табаган», «Алматы Арена», «Халық Арена». К Универсиаде построено два новых объекта: Халық Арена и Алматы Арена. Специально к Играм в Алатауском районе г.Алматы построена Атлетическая деревня.

После Универсиады в Алматы останется развитая спортивная инфраструктура, которая позволит проводить соревнования самого высокого уровня по зимним видам спорта.

Талисман Универсиады-2017 – молодой Сокол Сункар, олицетворяющий скорость и полет, легкость, энергию и жажду побед. Медали Универсиады изготовлены методом чеканки на казахстанском Монетном дворе с использованием цветной эмали. На муаровую ленту нанесен логотип Универсиады, на аверсе медали – логотип FISU, название Игр и место проведения, на реверсе – логотип Универсиады.

Все участники соревнований должны удовлетворять следующим требованиям:

быть гражданином страны, которую они представляют; быть не моложе 17 и не старше 28 лет на 1 января года проведения соревнований; быть действующим студентом высшего учебного заведения либо закончить вуз не ранее 1 года до начала Универсиады.

Желаем всем нашим участникам удачи! Пусть эта Универсиада станет важной ступенькой в вашей спортивной карьере и в вашей жизни. Ждем хороших новостей!

Расправь крылья, студент-2017!

*З.Т. Аймагамбетова
ассоц. проф. ФОЕНП*